

Mejeriberetninger

for Vinterhalvaaret 1875—76.

Det er nu 23 Aar siden, at Tidsskriftet begyndte at meddele Agerdyrkningsberetninger om Jordens Behandling og Kultur, Afgrødens gradvise Udvikling, Indbjergning og Udbytte, Husdyrenes Sundheds- og Fodertilstand, Udbyttet af Mejerierne og Husdyrholdet, om Arbejdsvilkaarene osv., og ved den støttende Beredvillighed, hvormed Tidsskriftets Korrespondenter stadig have besvaret de til dem rettede Spørgsmaal, er det blevet muligt at give et nogenlunde udførligt og korrekt Billede af Aargangene og deres veksende Karakter og af Agerbrugets Udvikling gennem den lange Aarrække. Men det er naturligt, at naar en enkelt Gren af Agerbrugets store Komplex af Virksomheder efterhaanden kommer til at indtage en særlig dominerende Betydning, saa vil den Plads, som kan ofres til den i de almindelige Agerdyrkningsberetninger, blive for lille, og Tiden kan komme, da den kræver at udstilles som en i sig selv tilstrækkelig betydningsfuld Bedriftsgren til at skjænktes en selvstændig og udførlig Behandling i aarlige eller halvaarlige Beretninger.

Dette maa saaledes siges at være Tilfældet med vort Mejerivæsen. Det har i den sidste Snæs Aar udviklet sig saa stærkt, at det jo nu er en af Landets vigtigste, for mange

Gjendomme den absolut vigtigste Indtægtskilde; ingen Landmand tør længere være uvidende om, hvad der gaaer for sig i hans Mejeri, eller nøjes med et flygtigt Besøg i Mælkefjælderens i Ny og Næ; han maa følge Mælkeridriften i alle dens Detailler, han maa i alle dens Enkeltheder stænke den en omhyggelig Undersøgelse og Kontrol, ligesom Mælkens Produktion i Stalden eller paa Marken, gjennem alle dens Tilvirkningsstadier, til den som Smør eller Ost bringes frem paa Markedet; og Enhver har ogsaa Erkjendelsen af, at den derpaa anvendte Opmærksomhed, Omhu og Eftertanke har baaret gode Renter, og at det er derved, at den er bleven en Grundpille for Hovedmassen af vore Agerbrug og stadig maa blive det for endnu flere. Men Enhver har ogsaa i denne sin Virksomhed paa Mejeriomraadet stadig følt en Usikkerhed og Jamlen, saasnart der skulde gøres et nyt Skridt fremad, og vel er Tvivlen som oftest bleven løst i den gode Retning, men ofte har dens Løsning forvoldet betydelige Tab eller unyttige Udgifter og Foranstaltninger. Man har, efterhaanden som man havde Brug derfor, søgt Tvivlene klarede ved Forespørgsler i en nærmere eller videre Omkreds, men en samlet og afklarende Meddelelse om de efterhaanden indbundne Erfaringer, saa at disse gjennem Offentliggjørelse kunde blive Almenhedens Eje, er kun af og til og spredt fremkommen, navnlig som Foredrag, holdte i Foreninger eller ved Smørudstillinger, og med al Anerkjendelse af disses Nytte, ere de dog fremkomne for tilfældig og uregelmæssig eller ere end ikke altid offentliggjorte i den landøkonomiske Presse, men kun ved et kort Referat i de stedlige Aviser, til at man kan sige, at disse Meddelelser have sat Almenheden i Stand til at være nogenlunde à jour med Fremstridtene paa Mejeriomraadet.

Det er som et Middel til for en Del at afbøde dette Savn, at Tidsskriftet ønsker at bringe halvaarlige Mejeriberetninger for den nærmest foregaaende Vinter eller Sommer, og det har været saa heldigt dertil at erholde Tilfagn om Hjælp af ansete Mejerimænd. Men for at Arbejdet, der i det

Væsentlige vil komme til at hvile paa de Mænd, der saaledes velvillig have paataget sig at affatte Hovedberetningerne for de enkelte Landsdele, skal blive tilfredsstillende, maa vi nødvendigvis paafalde D'hr. Landmænds Interesse for Sagen, gjøre dem, hvor det er nødvendigt, opmærksomme paa, at naar de med Rette kræve, at den landøkonomiske Presse skal arbejde for dem, saa have de paa den anden Side ogsaa den Forpligtelse ligeoverfor den og for deres Embedsbrødre at støtte den med Sagttagelser og Erfaringer fra Mark og Gaard. Vi tillade os derfor indtrængende at opfordre dem til at sende Meddelelser, Specialberetninger, Mejeriopgjørelser, Forsøgsresultater osv. til Meddeleren af Mejeriberetningen for vedkommende Landsdel, saa at han sættes i Stand til at affatte sin Beretning saa udførlig og paalidelig som muligt, og saaledes at denne ved at baseres paa en større Række af Erfaringer og Sagttagelser kan blive en saa vidt mulig korrekt Besvarelse af de Mejerispørgsmaal, som i det givne Øjeblik staa paa Dagsordenen*). Maatte det lykkes at fremkalde en almindelig Samvirken fra de her nævnte Sider, kan der næppe tvivles om, at der paa denne Maade maa kunne udrettes noget Godt og Nyttigt saavel for den Enkelte, der deltager i Arbejdet, som for den danske Mejeridrifts Udvikling i det Hele taget. Ved Siden af denne Behandling af Dagens brændende Spørgsmaal skulle Beretningerne tillige gjøre Rede for Mejerivilkaarene i det forløbne Halvaar, Rælvningen, Mælkeudbyttet, Smør- og Osteudbyttet o. lign., Forhold, hvis Betydning jo tildels kan sættes i Lighed med Kornets og Græssets Udvikling i de forskjellige Aargange.

At Beretningerne i Begyndelsen, indtil Sagen kommer ret i Gang og vinder den Støtte blandt Landmændene, som

*) Der vil paa et Møde af de nævnte Herrer i den nærmest kommende Tid blive udarbejdet Skemaer for Besvarelsen af flere af de vigtigste Mejerispørgsmaal, og Enhver, der velvillig vil deltage i dette Fællesarbejde, vil kunne erholde disse udeleverede hos en af D'hr. Meddelelere eller hos Tidsskriftets Udgiver. Overalt hvor de gjorte Meddelelser ønskes benyttede med Diskretion, vil det selvfølgelig ske.

den ikke kan savne, maa modtages med Velvillie og ikke underkastes en for skarp Kritik, have Meddelelserne udtrykkelig ønsket bemærket i disse Indledningsord, og vi skyldte dem dette saa meget mere, som de nedenstaaende første Beretninger ere fremkomne med kort Tids Varsel, og uden at de have haft Korrespondancer at støtte sig til, saa at de denne Gang nødvendigvis mere have faaet Betragtningernes drøftende end Beretningernes meddelende Karakter, ihvorvel de, som man vil se, ogsaa indeholde interessante faktiske Oplysninger om Mejeriforholdene i Almindelighed i de forskjellige Egne.

Ihvorvel vi havde ønsket at kunne støtte denne første Beretning til flere Meddelelser, og ihvorvel vi navnlig beklage endnu ikke at have kunnet finde Medarbejdere i Jyllands-østlige og nordlige Mejeriegne, have vi dog ikke anseet det rigtigt at vente med at udsende den, men mene allerede paa Sagens nuværende Standpunkt at maatte forelægge Landmændene Spørgsmaalet, om de ønske den fortsat, hvilket vil afhænge af den Smødekommen, der vises vor ovenstaaende Anmodning til dem om at støtte Sagen med faktiske Meddelelser.

Red.

Fra Sjælland.

Efteraaret sluttede ikke gunstig for Mejeridriften, Tørken i September standsede Græs væxten, og det blev paa sine Steder nødvendigt at sætte Køerne paa Stald allerede først i Oktober; mange trykkede sig vel derved, men hvor Vinterfoderet var tilstrækkeligt, vil det sikkert have viist sig fordelagtigere at tage dem ind med nogenlunde Huld fremfor at lade dem fulde

ude. Uagtet nu som Følge heraf Vinterhalvaaret begyndte med et gjenne-gaaende ringe Mælkeudbytte, har Vinteren dog været fordelagtig for Mejeridriften; Høavlen var ifjor ikke stor, men i det Hele taget af god Kvalitet; de forskjellige Foderstoffer, derunder indbefattet Havren, som flere Steder spiller en betydelig Rolle som Kvægfoder, have været billigere end forrige Vinter, medens Smørpriserne i Gjennemsnit have været noget højere. Rastning synes ikke at have været værre end sædvanlig, og Mælkeudbytten vil vel i det Hele taget kun kunne kaldes normalt.

Vejrforholdene have ogsaa været gunstige; Kulden holdt sig temmelig stadig, men var sjælden stræng; som Følge heraf har det ikke været vanskeligt at holde Mælkestuen frostfri og bevare Køerne, medens Føret har lettet Hjemførselen betydelig. Desuden har Landmanden i denne Vinter havt en let Udgang til en saa fortrinlig Is, som kun sjælden bydes. Lejligheden er da bleven benyttet i stor Udstrækning, og megen Is er bjerget; kun saa ere vel endnu de, som ere i Besiddelse af et saa godt og bekvemt beliggende Ishus, at de kunne basere Driften alene herpaa; de fleste forholde sig endnu afventende; thi vel staaer det i Umindelighed klart, at et godt Isoplag, tilstrækkeligt til Sommerens Forbrug, er den sikreste, solideste Betingelse for et godt Mejeriudbytte, men de trykke sig dog ved de store Udgifter, som et Ishus, indrettet efter alle Nutidens Fordringer, kræver, samtidig med at Træet dog vil være udsat for at raadne i et begrænset Tidsrum; der anstilles derfor mange Forsøg, og det er at haabe, at disse, særlig da de støtte sig til de interessante Forsøg paa Landbohøjskolen og tildels ledes af Docent Fjord, ville bidrage til at klare Spørgsmaalet om, hvorledes man bør indrette et paa en Gang billigt og hensigtsmæssigt Ishus; forhaabentlig vil Sommeren give et godt Bidrag til Besvarelsen heraf. Isen gjemmes nu paa mange Maader, dels opsat i Batterier og dækket med Tørvejord, Avner o. desl., dels i Lader, omgivet med Avner, og om der end paa denne Maade bliver et temmelig betydeligt Svind, saa kan det dog meget vel lade sig gjøre, men

ved et stort Isforbrug bliver det dog altid et ikke ringe Arbejde at udtage, vafte og bringe Isen til Bassinerne, og Maalet for vore Bestræbelser i den Retning maa være at skaffe et Ismagasin i en let Forbindelse med Mælkefjælden.

Det er naturligt, at Isspørgsmaalet har faaet en saa overordentlig Betydning, thi det hænger nær sammen med og er Betingelsen for, at det kan betale sig at fjerne Smør af 12 Timers Fløde. Det tør vel betragtes som fastslaaet, at Fløden udfiller sig hurtigt og fuldstændigt, naar Mælken i den kortest mulige Tid afkøles til en Temperatur, der ligger Frysepunktet saa nær som muligt, fordi Mælken har sin største Tæthed med denne Varmegrad; under saadanne Forhold vil der efter et halvt Døgn have udfilt sig saa megen Fløde, at Tabet i Smørudbytte vil være meget ringe, højst nogle faa Procent, og i Løbet af Vinteren vil det jo i Reglen være let at skaffe den hertil fornødne Is tilveje; lade vi den saaledes afkølede Mælk henstaa yderligere 24 Timer, eller ialt 36 Timer, og da sammenligne Udbyttet med Smørudbyttet af Mælk, der har henstaaet i samme Tid i rindende Kildevand til 6°, da vil, efter de Sagttagelser, vi have haft Lejlighed til at anstille, Udbyttet stadig være bedre af den Mælk, der har været hurtigt og stærkest afkølet. Om Sommeren stiller Forholdet sig noget anderledes; til en saa voldsom Afkøling paa en Tid, da Mælmængden er størst, vil medgaa en Masse Is, man tør vel regne omtrent et halvt Pd. for hvert Pd. Mælk, og en god, rigelig og kold Kilde vil paa den Tid mulig vise sig at være den billigste Afkølingsmaade, naar man seer hen til Omkostningerne ved Isens Opbevaring og Vanskelighederne ved at nedbringe Mælken til den nævnte lave Varmegrad; dette gjælder dog kun, forsaavidt Mælken henstaaer 24 til 36 Timer før Skumningen. Kjærnes der Smør af 12 Timers Fløde, da vil, som alt berørt, Tabet kun være ringe, naar Afkølingen har været hurtig og stærk, men er Mælken kun affølet til 6 à 8°, da vil Smørudbyttet forringes betydelig, man slipper vel næppe under 10 til 15 % Tab. Om Skumning efter 12

Timer kan betale sig under saadanne Forhold, vil naturligvis afhænge af Prisen paa Smørret, og om man faaer det Tidt betalt, der bliver tilbage i Ostemælken, gennem den højere Pris paa Osten. At sødt Smør og Kjøring af tidlig stummet Fløde har Fremtiden for sig, naar det gjælder at producere den fineste Vare, er vist klart; denne Methode er saa smuk og naturlig, at man kun kan ønske, at den fortsatte Samarbejden mellem Producent og Kjøber maa udvikle sig saaledes, at et stedse større Antal Landmænd maa føle sig fristede til at arbejde i denne Retning; den vinder stadig Terrain, man gjør Forsøg og sammenligner.

Hvad der, foruden den høje Pris paa sødt Smør, særlig frister, er Udsigten til at kunne producere en Ost, der kan finde et Marked udenfor Danmark, og som derved er mindre udsat for det sidste Aars stærke Prisvingninger. Vi have lige til det sidste Aarstid haft god Affætning for vor Mejeriost til lønnende Priser; men den store Masse, der da kom paa Markedet, i Forbindelse med forskjellige sammenstødende Omstændigheder, trykkede da Prisen saa stærkt, at store Masser af Ost bleve helt usælgelige, og kun bedste Varer lode sig affatte. I og for sig er dette ikke beklageligt, thi indrømmes maa det, at medens Smørproduktionen er gaaet mægtig frem, har Osten været Stedbarn, kun en meget ringe Del har været virkelig tilfredsstillende; under saadanne Forhold tvinges Forbedringerne frem, man føler, at det er nødvendigt, enten at lave god Ost eller anvende den stummede Mælk paa anden Maade, til Svin, Kalve o. desl.

Hr. Busck har Fortjenesten af at have brudt Isen for en ny Retning i Ostelavningen, og den saakaldte Exportost, der i Vinter er bragt i Handelen og fremstilles af 12 eller 24 Timer gammel Mælk med en Tilfætning af indtil 20 % sød Kjørnemælk, er hidtil lykkedes godt, den har en fed, behagelig Smag, en smuk, blød Skorpe og lader til at vinde Bifald i England. Den søde Kjørnemælk har hidtil voldt store Vanskeligheder, naar den i større Mængde er blandet ind i

Ostemælken; om Efteraaret er det gaaet nogenlunde, men de Oste, der lavedes i Løbet af Vinteren og Foraaret, have været meget tilbøjelige til at flyde ud eller pustes op; man har ikke været ret Herre over Gjæringen; hvorvidt disse Vanstieligheder fuldstændig ere overvundne ved Fremstillingen af Exportosten, maa endnu henstaa uafgjort, men det er at haabe, at den heldig maa gennemgaa den farlige Tid, vi nu gaa i Møde; men for at dette skal lykkes, er dog én Betingelse aldeles nødvendig, nemlig at man har gode Lokaler til dens Opbevaring. Saalænge Osten kun var en Biting, var det rimeligt, at man hverken ofrede synderlig Plads eller Ulejlighed paa den; Følgen er da ogsaa bleven, at Ostekamret paa de fleste Steder, selv i nye smukt udstyrede Mejerier, er meget uhensigtsmæssigt; Rummet er ofte for lille, vel forsynet med Gjennemtræk, koldt om Vinteren og varmt om Sommeren; her opbevares alle Ostene, de friske med de modne under de samme Forhold, og Resultatet kan saa umulig blive tilfredsstillende. I andre Lande, hvor Ostetilvirkningen spiller en betydelig Rolle, saasom Frankrig, England og Amerika, forlanger man 2 à 3 Rum til Opbevaring af Ostene efter deres forskjellige Udvikling. I det første tørres Osten; dette luftes om Sommeren og opvarmes om Vinteren, for at Osten kan afgive sin overflodige Fugtighed og begynde at gjære. Er den tørret tilstrækkelig, bringes den i det næste Rum, hvor den egentlige Modning foregaaer; dette maa helst være noget fordybet i Jorden, og uden synderlig Gjennemtræk, for at Luften kan holdes passende fugtig og Varmegraden ikke stige for højt; som en Følge af den Gjæring, Osten her undergaaer, udvikler den en stærk Ammoniaklugt og overtrækkes efterhaanden med en fin Skimmel. Er Osten tilstrækkeligt modnet, flyttes den derefter undertiden til et Lagerrum, for den sælges. Vilde vi nu herhjemme fremstille en god Ost, da vil det vise sig uundgaaelig nødvendigt at tage langt mere Hensyn til Ostens Behandling under Modningen, end hidtil er skeet; navnlig vil vist Exportosten stille Fordringer i den Retning, om den ellers skal bevare sine gode Egenskaber;

men ogsaa den almindelige Mejeriøst vil rigelig betale en saadan Omhu; megen Ost, der er leveret tilfredsstillende fra Pressen, er bleven ødelagt ved senere fejlagtig Behandling og ved Mangel paa gode, hensigtsmæssige Lokaler til dens Tørring og Opbevaring. — Vanstueligheden ved at affætte Ost har ogsaa ført til, at man er begyndt at føre den skummede Mælk i store Blikdunke til Kjøbenhavn ad Jernbanen, og, naar Mælken har været vel affølet, synes denne Forretning baade naturlig og lønnende; dette omtales her, fordi derved Bejen er angiven, som maa følges, naar Kjøbenhavn i en ikke fjern Fremtid bliver nødsaget til at forsyne sig med Mælk fra mere fraliggende Egne; den Maade, hvorpaa dette Forhold er ordnet i Paris, tør i saa Henseende anføres som et folgeværdigt Exempel.

Gjeddesdal, Maj 1876.

H. Valentiner.

Fra Lolland-Falster.

Som det fremgaaer af de Meddelelser om Mejeridriften fra de forskjellige Egne af Lolland-Falster, som findes i de foregaaende Hefter af Tidsskriftet, er der meget Liv og Røre i denne Sag herovre, men tillige megen Usikkerhed og Jamlen om, hvilket System man skal slaa ind paa, for at faa Mælken bragt ud til det mest mulige. De betydelige Fremstridt, som her ere gjorte, gjælde mest Besætningernes Forbedring og Fodringen; gjælder dette i Særdeleshed for de større Gaarde, ere dog ogsaa de mindre flere Steder komne godt med, og det bliver mer og mer almindeligt, at Gaardmændene indkjøbe

kunstige Fodringsmidler. Det er imidlertid kun enkelte Egne i Stiftet, navnlig Midt- og tildels Nordfalster, hvor de Fleste ere med; paa Volland er det kun hist og her, at der lægges videre Vægt paa Besætningen og Mejeriet, om man end kan spore Fremgang. At fodre Besætningerne godt, er naturligvis det Første, der skal gjøres, og det er det, der er saa vanskeligt for Gaardmanden at komme over. Han kan nok fodre sin Besætning godt om Vinteren, siger han, men hvorledes gaaer det om Sommeren? Eng, som i andre Egne af Landet, kjende vi saa godt som ikke, og Kløver-Græsmarkerne ere mere end tarvelige. At hans simple Fodring tildels bærer Skylden for, at de ere saa tarvelige, kan nok indrømmes, men der er ogsaa andre Grunde dertil. At skaffe en god Besætning tilbeje er forholdsviis en let Sag; Gaardmanden kan fra de fleste Herregaarde sikre sig gode Kalve, og i Købet af nogle Åar kan han være i Orden. Men han maa først have Villien til og være indrettet paa at fodre godt. Der er Exempler nok paa, at der er anskaffet gode Køer, som man har prøvet paa at sulteføde paa samme Maade som dem, man havde tidligere, og Resultatet er selvfølgelig blevet slet.

Efter hvad man kan skjønne, er Mængden af det Kraftfoder, der opfodres pr. Ko paa de større Mejerier, større her i Stiftet end i de øvrige Egne af Landet, hvilket vel tildels har sin Grund i, at der her kun havees saa lidt Hø om Vinteren. Udbytet pr. Ko synes og at naa højere op, og Besætningerne ere i god Fremgang. Tillægget bliver opdrættet godt, og mange af Gaardenes Indskud af Kvier staa ikke saa lidt over, hvad der indkjøbes i Angel.

Med Hensyn til Produkternes Godhed er der ogsaa god Fremgang, og naar vi se hen til vore Smørudstillinger, da er det en særdeles god Vare, der mødes med af Herregaardssmør, medens der om de mindre Mejeriers Smør af Dommerne er blevet udtalt, at det, med Undtagelse af enkelte Mærker, staaer betydelig under, hvad der fremkommer ved Udstillingerne i Sjælland og Jylland.

Det holstenſte Syſtem, Træ- eller Deſtinouſte-Votter er det almindeligſte herovre endnu, og Overgangen til Vand- og Iſmejeri gaaer kun langſomt for ſig, nærmefſt fordi der endnu ikke foreligger beſtemte Bevifer for, at dette Syſtem er det heldigſte i økonomiſt Henſeende. Men hvad der ogſaa gjør Sit til, at man ikke er gaaet hurtig over til det ſidſtnævnte Syſtem, er, at man ſaa godt ſom ikke har nogen Kilde, ſom man kan ſtøle paa, og at derved Anlægget af Vandmejeri bliver meget dyrt. Den ſtørſte Del af de ſtore Gaarde drives af Forpagtere, og det er nu ligefrem, at der ikke kan ſtilles den Fordring til Ejerne, at de ſtulle bekoſte Anlægene. Er der, ſom dog nu de fleſte Steder, for nogle Aar tilbage bygget ſtore, rummelige, koſtbare Mejerilokaler, da kan der ikke forlanges, at diſſe nu ſtulle laves om til Vandmejerier; — et Aar derefter kaſſeres diſſe, — og det vil ſke overalt herovre, hvor man ſkal nøjes med Brøndvand, — og der ſkal ſaa bygges Iſhuſe. Om diſſe vil man, takket være vore ledende Mænds Beſtræbelſer, ſnart ſaa beſtemte Reſultater, men man maa ſikkert ikke omgaaes med den Tanke, at de blive billige, thi ſaa meget ſynes beſtemt afgjort, at der ſkal ſamles en meget betydelig Mængde Iſ, at det heldige Udbytte af diſſe Mejerier betinges af den Mængde Iſ, der raades over, og at de fleſte Iſhuſe, man hidtil har bygget, ere for ſmaa, ſaa at Beholdningerne i varme Sommerne forſvinde ſom Dug for Solen. — Hele Syſtemet, Iſmejeri, er førſt og fremmeſt et Pengeſpørgſmaal. Man hører undertiden ſige: „Underſøgelſerne paa Mejeriomraadet gaa raſt for ſig; have vi nu indrettet os paa et Syſtem, da har man maafte om kort Tid en ny, lettere, billigere Methode, — lad os ſe Tiden an;“ — der ſvares da ofte derpaa, „Følg med, indret Eder paa det bedſte, man for Tiden har; at ſtaa ſtille er Tilbagegang“. Men er da nu Iſmejeri det Bedſte, det ene økonomiſt Rigtige? Ja herom er det, at der mangler beſtemte Oplyſninger, hvor uønkligt det end er, at diſſe ſnart maa fremkomme. Det er en ſtørre Mængde nøjagtige, detailerede Regniſtaber fra Iſmejerierne, ſom man maatte ønſte til-

veiebragt, og som forhaabentlig om ikke ret lang Tid vil blive tilstillet Tidsskriftet, og vi skulle da fra Bøttemejerierne prøve paa en Sammenligning.

De fleste Steder er man jo ved Ismejerierne kommen ind paa Rjærning af sødt Smør, og man maa jo her afvente, hvad Resultat Exportosten vil bringe, thi efter hvad man kan skjønne, synes det ene og alene at bero paa, hvor meget man faaer mere for 1 Pd. af denne end af almindelig god Skummetmælksoft, om det kan betale sig eller ej. Hvad almindelig Skummetmælksoft angaaer, da har man jo for den havt særdeles gode Priser med Undtagelse af sidste Aar, som satte stor Skræk i Blodet. Uden at skulle gjøre noget Tilløb til at profetere om, hvorledes det vil stille sig med Prisen paa denne Vare ad Aare, skal det dog antydes, at der ifjor var mange særegne Omstændigheder, der bevirkede Nedgang i Prisen, hvilken dog imidlertid ikke for gode, lagrede Varer var saa stor, som der almindelig tales om. Det var ifjor og vil vist for Fremtiden blive Tilfældet, at Priserne for Skummetmælksoft først komme frem sent paa Sommeren, for en Del grundet paa, at Forhandlerne og Kjeberne have større og større Vanskelighed ved at lagre dem, og vil dette vist i Almindelighed blive Landmandens egen Sag. Herpaa har han imidlertid hidtil ikke været indrettet, da det jo var almindeligt, at Ostene folgtes 2—3 Maaneder gamle, og heri var en af Grundene til, at de ifjor flere Steder vare saa flette. En anden Grund maa dog ogsaa søges i Fabrikationen. Er Landmanden i mange Retninger bange for at begynde paa noget Nyt, gjælder dette ikke om Ostefabrikationen. Har man naaet til en vis Dygtighed i at lave en god Skummetmælksoft efter almindelig hollstenf Method, for hvilken man opnaaede en særdeles respektabel Pris, indlod man sig dog alligevel efterhaanden paa en hel Hob nye Alamoder, hentede fra Tilberedningen af forskellige Slags Sødsmælksoft, saa man snart vanskelig kunde finde 2 Mejerier, der lavede Ost paa en og samme Maade. Alle nye Inventioner skulde prøves, saa at

fige rent paa Pus. Hvor lidet virkelig Kjendskab man har til Ostefabrikationen, kan bedst sees af de yderst flette Oste, man fik, da man var gaaet over fra Bøtte- til Band- og Ismejerierne; man havde ingen Anelse om, at Mælken efter det ny System var saare forskjellig fra den ved det gamle, og man fik saaledes ikke derved nogen stærk Tro til vor tidt nok omtalte Dygtighed paa Mejeriomraadet. Ved alle de mange Forandringer ved Ostelavningen efter den gamle Methode var Hensigten egentlig den, at lave en god Sødsmalksost af skummet Mælk.

Ved Fabrikationen af Exportost skal Sagen jo stille sig anderledes; her har man med en Mælk at gjøre, der er skummet efter 12—24 Timer; men her maa da først følgende Spørgsmaal klares:

Viser det sig, at man, som det synes (idetmindste til enkelte Tider paa Aaret), efter 12—24 Timer formaaer at faa ligesaa megen Fløde frem som ved Bøttemejerierne, og er da den skummede Mælk heraf bedre end ved disse? Naar den skummede Mælk fra begge Systemer er lige rig paa Tidt, er da den fra Ismejeriet den bedste, fordi den kun er 12—24 Timer gammel, medens den fra Bøttemejeriet er 36—48 Timer? Kan Forskjellen i Alderen virkelig have nogen videre Betydning? eller er den Methode, hvorpaa Exportosten laves, langt bedre, og bør den afløse den hollandske Methode ogsaa i vore Bøttemejerier? — Det er herpaa, de kommende Erfaringer skulle give Svar.

At Lagringen af Ost er en vanskelig Sag, er jo dels grundet i Mangel paa Kjendskab til Ostelagring og dels i, at man sjelden har passende Lokaler dertil; men Nød lærer ofte nogen Rone at spinde, og det er med Held forsøgt i den varme Tid at lægge Osten ned i Laden, helst i et dybt Gulv, og kan man omgive de nærmeste Rum med Halm eller Avner, er det at anbefale. Der har her oftere været 2—3° koldere end i de øvrige Lokaler, forudsat naturligtvis at Lemme og Døre ere holdte lukkede, og man har behandlet Osten daglig

efter almindelig Skik; Ofte holdt sig paa denne Maade godt. For gode, lagrede Varer fik man for Produktionen fra November 1874—75 paa enkelte Gaarde 25 Dre Netto paa Gaarden.

Om Fabrikationen af sødt Smør hører man forskellige Udtalelser, navnlig med Hensyn til Forbruget af Mælk til et Pd. Smør, og man er langtfra endnu trængt ind i alle de Hemmeligheder, som der maa være derved, endstjændt man skulde mene, at der her ej var saa mange Vanskeligheder at overvinde, som hvor der tjærnedes surt Smør. I Almindelighed kan man vel sige, at der hidindtil har været brugt lidt mere Mælk til et Pd. Smør ved den førstnævnte Fabrikation, og dette skulde nu igjen indvindes ved den højere Pris, foruden at denne jo ogsaa skal betale Isbjergningen, det større Svind, forrente Isbuse m. m. I Ugestrift for Landmænd findes en Opgjørelse af Noteringen for surt og for sødt Smør for 1875, og der fremhæves, at Forskjellen mellem surt og 1ste Klasse's sødt Smørs Notering for hele Aaret i Gjennemsnit er 20 Kroner pr. 100 Pd. Det er meget rigtigt, og hertil kan man jo blot sige, ja den Pris kunde vi jo nok lide, men den opnaa vi ikke som Gjennemsnitspris. Paa en Gaard med 110 Køer, hvor der tjærnedes surt Smør, blev Produktionen for hele Aaret solgt til 6 Kr. over Noteringen pr. Ld. eller 2,70 Kr. over Noteringen pr. 100 Pd., og Gjennemsnitsprisen blev da, naar Smørmængden divideres ind i den samlede Pengesum, 120,80 Kroner pr. 100 Pd. Hvis man vil udregne Gjennemsnitsprisen for sødt Smør for 1875 paa denne Maade, da vil man vistnok i flere Mejerier næppe have stort mere, ja der er vist dem, der ikke have naaet denne Pris, som aldeles ikke kan kaldes exceptionel, thi det har jo været temmelig almindeligt i de senere Aar, at der for Aars-Produktionen af surt Smør er betalt ikke saa lidt over højeste Notering.

Hvad Mejeridriften i den forløbne Vinter angaaer, da har den været særdeles god, og de høje Smørpriser

have været en stærk Spore til at fodre Besætningerne godt. Disse have i det Hele taget været i god Orden, og man gjør meget for en omhyggelig Røgt og Pleje. Kun burde man gjøre lidt mere for Kvæget henad Efteraaret, naar Græsset bliver knapt og Vejret koldt, især hvor man har mange tidlig kælvende Køer; det vilde ikke alene bidrage til at forebygge Kastning, men det vilde simpelthen kunne betale sig at holde Huldet vedlige ved et Tilskud af Kraftfoder, thi man har jo daglig Erfaring for, hvor dyrt det er at lægge Kjød paa en mager Maltke. Men det er ikke nok, at man i Ny og Næ bestemmer sig til at give Tilskud, men man skal i Tide indrette sig derpaa, naar Græsset begynder at tage af, og gjøre Udvalg i Besætningen mellem dem, der trænge, og dem, der for Tiden ikke have Hjælp Behov.

Kælvningsstiden er næsten overalt rykket betydelig frem, og man er paa mange Steder naaet hen til at have $\frac{1}{3}$ af Besætningen og derover kælvende før Iyntaar.

Forbruget af Foderstoffer, som Palmes-, Raps- og Hørfrøfager, Klid, Maltspirer, Majs, tiltager meget, fordi Prisen paa smukt Maltbyg er stegen saa stærkt. Om de forskjellige Foderstoffers Hensigtsmæssighed gives der nok forskjellige Meninger, men naar Landmændene ved vore Landmandsforsamlinger opgive deres Fodring, saa vil man hos dem, der fodre stærkest, og hvis Besætninger ere i Orden, træffe næsten det samme Kraftfoder anvendt. Naar man her nærmere skulde angive, hvoraf dette bestaaer, da kunde man vel sige, at Forholdet mellem de forskjellige Foderstoffer til de kælvede, fuldmalkende Køer omtrent er saaledes:

1 $\frac{1}{2}$ Pd. Rapsfager.

1 $\frac{1}{2}$ à 2 Pd. Palmefager.

2 Pd. Klid.

3 à 5 Pd. Straa (almindelig en Blanding af Byg, Havre, lidt Græs, Vikker og Bønner.)

1 à 1 $\frac{1}{2}$ Skp. Køer.

8 à 12 Pd. Hø, som oftest mindre.

Udbyttet af de kælvede Køer paa dette Foder kan for de

første 3 Maaneder efter Kælvingen omtrent angives til 27—30 Pd. Mælk og for de øvrige Vintermaaneder fra 24—28 Pd. Mælk i Gjennemsnit daglig pr. Ko, hvilket gjælder for Besætninger, hvorfra der opgives et Mælkeudbytte af 5000 til 6000 Pd. Mælk og 170—190 Pd. Smør pr. Ko i Gjennemsnit. Sundhedstilstanden har været ganske god, og Rastning har ikke været saa hyppig i Vinter, som den plejer.

Nørregaard, Maj 1876.

Boelmann.

Fra Fyen.

Der har i de senere Aar, som bekjendt, været en stærk Fremgang i alt Mejerivæsenet vedrørende her i Danmark. Denne Fremgang er ogsaa at mærke her paa Fyen; men det er rigtignok mest de større Mejerier, hvorved her og i det Følgende tænkes paa Mejerier med 20 Køer eller derover, som rigtig have grebet Sagen an med Kraft, og mellem de større Landmænd er Udbyttet af Mejeriet og de forskjellige Fodringsmaader og Fremgangsmaader derved en stadig Samtale-gjenstand, hvorimod der vel ogsaa findes enkelte mindre Mejerier der ere gode, og enkelte mindre Mejeriere, som virkelig interessere sig for denne Del af Landvæsenet; men omendstjændt der stadig kommer adskillige nye til, er det dog endnu Regelen, at den sjeneste Gaardmand kun skænker sine Mælk Køer og sin Mælk eller Produkterne af denne ringe Opmærksomhed. — Mejeriet er endnu langt fra blevet Gaardmandens Hovedindtagtskilde, saaledes som det oftest er Tilfældet hos den større Jordbruger. For Gaardmanden ere Køerne som oftest kun en

Biting; sin Hovedindtægt har han af Kornsalg og Hestetillæg, og hans Indtægt for solgt Smør naaer som Regel ikke ud over 2 à 400 Rr. aarlig, medens der endnu findes Gaardmænd, som maa kjøbe Ost til Brug i Huset, fordi de ikke selv kunne producere tilstrækkelig af denne Vare. Vel er der stadig flere og flere mindre Jordbrugere, som faa Djet op for, at det kan betale sig at give Køer og Ungkvæg noget Korn og andet Kraftfoder om Vinteren, ligesom der, med Hensyn til at staffe Dyrene et lunt og behageligt Opholdssted, er gjort store Fremstridt ved Afstfaffelsen af unødvendige Døre, for at undgaa Træk, ved Anbringelsen af Loft, enten af Fjælle eller Lægter med Ler ovenpaa o. s. v.; men at der endnu ogsaa i alle disse Retninger er meget tilbage at ønske, spores tydelig i dette Foraar, ved at lægge Mærke til mange af de Køer og det Ungkvæg, som flaaes paa Græs; thi de ere i en alt andet end tilfredsstillende Foderstand. Dette Mejerivæsenets lave Standpunkt hos de fleste mindre Jordbrugere her paa Fyen er dobbelt beklageligt, fordi dog alligevel Mælkekoen er deres vigtigste Gjødningsproducent, og det Tab, som Gaardmanden og derigjennem hele Landet aarlig lider ved denne Lunkenhed, er aabenbart meget stort. Glædeligt er det derfor ogsaa, at der er mange Gaardmandsdøtre, som rejse ud for at lære Mejeri og derefter gjøre de erhvervede Kundskaber frugtbringende i Hjemmet.

Kælvingstiden er i de bedre Mejerier, baade store og smaa, falden jævnt fordelt paa Efteraar og Vinter saaledes, at omtrent Halvdelen af Køerne i Besætningerne har kælvet til 1. Jan. d. A., og den har, for disse Mejeriers Vedkommende, i Regelen været endt til Midten af April. Gaardmændene holde som Regel endnu mest paa Foraars-Køerne. Kælvingen har som oftest været heldig; men blandt Tillægskalvene har der været megen Dødelighed, hvorfor Efterspørgslen efter disse har været stor.

Mælkeudbyttet pr. Ko efter Kælvingen har varieret mellem 16 og 25 Pd.; det sidste er dog kun naaet paa faa

Steder, og i de daarligere Mejerier er det gaaet under 16 Pd. Der findes Gaardmænd, som slet intet Smør have kunnet sælge i hele Halvaaret. Det almindeligste Mælkueudbytte i Gjennemsnit af alle Køer og Kvier, som have kælvet, har paa de bedre Mejerier været 20 Pd. — For at naa dette Udbytte er i Regelen anvendt et Kraftfoder af 3 à 4 Pd. før Kælvingen og 6 à 8 Pd. efter denne, hvilket Foder gradvis er blevet forøget saaledes, at det i April Maaned varierede mellem 8 og 12 Pd. pr. Dag og Hoved. Kraftfoderet bestaaer i Regelen halvt af Korn (Blandkorn eller Havre) og halvt af indkjøbte Foderstoffer (Rapskager, Klid, Palmekager o. s. v.) — Foruden Kraftfoderet fik Køerne i Almindelighed 1 à 2 Gange Hø, undtagen i det nordøstlige Fyen, hvor der kun findes faa Enge, og hvor Avlen af Agerhø i 1875 kun var ringe. — Køer faa Mælk Køerne kun paa de færreste Gaarde. Gaardmændene have imidlertid ikke fodret nær saa stærkt, ligesom disse ogsaa kun sjelden bruge indkjøbte Foderstoffer. — 4 à 6 Pd. Korn af Hvede, Rug, Bng eller Havre ugentlig til 8 à 10 Køer er det almindelige. Undtagelser fra denne Regel gives der dog nogle af, og disse have da fodret omtrent som paa de større Gaarde og faaet et lignende Udbytte. — Den Mælkemængde, som paa de forskjellige Gaarde er bleven naaet pr. Ko og Dag staaer imidlertid langt fra altid i Forhold til det anvendte Kraftfoder, selv om Kælvingstiden er falden nogenlunde ens, og man efter Besætningernes Udseende og Fortid skulde vente lige god Mælkvevne. Som Exempel skal anføres tvende Gaarde, hvor de mælkende Køer paa den ene fodredes i Begyndelsen af April med 2 Pd. Rapskager, $2\frac{1}{2}$ Pd. Palmensødmel, $\frac{1}{2}$ Pd. Palmekagemel og 4 Pd. Blandkornsgrut, og som derefter gave 22 Pd. Mælk pr. Ko, medens der paa den anden Gaard samtidig fodredes med 2 Pd. Rapskager, 1 Pd. Palmensødmel, 4 Pd. Hvedekliid og 4 Pd. Blandkornsgrut, hvorefter hver mælkende Ko gav daglig 20 Pd. Mælk, hvortil endnu kommer, at der paa den første Gaard brugtes kun 28 Pd. Mælk pr. Pd. Smør, medens der paa

den sidste brugtes 36 Pd. Koer brugtes ikke paa nogen af Gaardene, og Høsmængden, som opfodredes, var omtrent ens.

Udbyttet af Mælk i Forhold til det anvendte Kraftfoder er det, som det ogsaa vil fremgaa af det foran anførte, umuligt at angive med blot nogenlunde Rigtighed for hele Fyens Bedkommende. Som Exempel anføres i nedenstaaende Tabel de fundne Resultater efter Udbrug af Mejeriregnstabet for en Gaard i Søndshen. Som det sees, ere Talstørrelserne beregnede procentvis for Køernes Bedkommende, Koer er der ikke fodret med; af Hø er der opfodret 5½ Pd. daglig pr. Ko, af Halm og Avner 12 Pd. — Hverken Hø eller Halm ere medregnede.

Maaned	Af 100 Køer vare ialt					Daglig Udgift pr. Ko af hele Besætningen			Dagligt Tab eller Fordel		
	Kørbesker	Kaffere	Gammel malkende	Solde	Talt mælk-givende	Til Driftsoms- løsninger	Til Kraftfoder	Talt Udgift	Mælksens Verdi daglig pr. Ko af hele Be- sætningen	Tab pr. Ko	Fordel pr. Ko
November Maaned 1875	31	„	20	49	51	Ø.	Ø.	Ø.	Ø.	Ø.	Ø.
December „	44	„	8	48	52	20	29	49	42	7	„
Januar „ 1876	50	„	6	44	56	20	29	49	52	„	3
Februar „	61	3	3	33	67	20	41	61	60	1	„
Marts „	89	3	3	5	95	20	50	70	83	„	13
April „	92	3	3	2	98	20	57	77	85	„	8

3 Gjennemsnit af alle 6 Maaneders 182 Dage 0,4 Dre Fordel pr. Ko og Dag.

1 Pd. Mælk er i Gjennemsnit udbragt til 5,25 Dre. Foderet til Ungkvæget er selvfølgelig ikke medregnet; men derimod Kraftfoderet til Springthyrene. — Besætningen rekrutteres ved eget Tillæg. — 16 pCt. af de malkende Køer ere 2-Års Kvier. — Der kjøernes Smør af syrnnet Fløde.

Udbyttet af Smør i Forhold til Mælken har været meget forskjelligt i de forskjellige Mejerier. For de større

Gaardens Vedkommende har det varieret mellem 27 og 36 Pd. Mælk pr. Pd. Smør af de kælvende Køer, men heller ikke her er det altid muligt at paavise Grundene til saa store Uoverensstemmelse (jfr. det foran omtalte Exempel). I Maanederne November og December, saalænge der endnu var mange gammelkalkende Køer, var Forbruget af Mælk til 1 Pd. Smør betydelig mindre og gik paa sine Steder ned til 22 à 24 Pd. Mælk pr. Pd. Smør. For de mindre Mejeriers Vedkommende er det aldeles umuligt at sige noget i Almindelighed, da det kun er yderst faa, som have Regnskab, og de allerfleste Gaardmænd eller Gaardmændskoner ikke selv have nogen som helst Ide om, hvormeget Smør de kunne vente af et givet Kvantum Mælk. I Regelen gaar det saaledes, at der med Produktionen af daarligt Smør ogsaa følger et stort Forbrug af Mælk pr. Pd. Smør, og jeg troer, at i saadanne Mejerier vil c. 40 Pd. Mælk i Almindelighed bruges for at faa 1 Pd. Smør. — Som foran omtalt, er der imellem de mindre Mejerier mange, hvorvel deres Antal, naar det sammenlignes med det Hele, endnu er forsvindende lille, som indtage en hæderlig Plads, og der bliver stadig flere. For disse Vedkommende gjælder det samme, som er anført om de større Mejerier, og der er endogsaa enkelte af dem, som have et overordentlig stort Udbytte baade af Mælk og Smør.

Osteproduktionen bestaar næsten udelukkende af almindelig Skummetmælksof, hvoraf 1 Pd. i Regelen er erholdt af 12 à 15 Pd. skummet Mælk. Den har i Vinteren og Forfommeren været sælgelig 1 Maaned gammel til 20 Dre pr. Pd. — Exportof er kun tilvirket paa et Par Steder.

Det hollandske System er endnu det almindelige, og der bruges mest malede Træbøtter, enkeltvis destinerede Jernfade eller større eller mindre ovale Jernfade. I de mindre Mejerier bruges meget Ler- eller Blikfade; men der gives endnu mange af disse, som ikke have en ordentlig Mælkstue, men anbringe Mælken paa Hylber i Forraadskamre o. lign. Steder. Hos de mere fremskredne Gaardmænd begynde Vandmejerier (mest Pumpemejerier) dog at vinde mere og mere

Udbredelse, navnlig paa visse Egne, f. Ex. i Svendborg- og Hjertemindeegnen. Der er ogsaa til mange mindre Mejerier samlet Is i Vinter, ligesom det har viist sig ved Udstillingerne, at enkelte lagge sig efter at kjærne sødt Smør. Til de større Mejerier samles der nu saa godt som alle Steder Is om Vinteren, men egentlige Ismejerier er der dog endnu kun meget faa af. Paa Sanderumgaard og Skjoldemose er der i Vinter indrettet Ismejerier, og idetmindste paa den første er der ogsaa kjærnet sødt Smør. Paa Sanderumgaard er en Del af den forhenværende Mælkstue indrettet til Iskjælder. Kjærning af Smør af fyrnet Fløde er ellers endnu alle Steder det Almindelige. Nogle have i Vinter begyndt paa Kjærning af sødt Smør, men igjen opgivet dette.

Af Fællesmejerier findes nogle faa, saaledes et i Marslev i Hjertemindeegnen og et i Vesterhøjsinge pr. Faaborg. Der har været paatænkt Oprettelsen af et i Diernisse pr. Faaborg; men dette er igjen blevet opgivet. Mejeriet i Marslev er Pumpemejeri, og den største daglige Mælkemængde, det har modtaget i Halvaaret, er c. 2000 Pd. Mælken betales i begge disse Mejerier med Priser, som rette sig efter Smørpriserne. Enkelte Steder, navnlig i det nordøstlige Fyen, hvor en Mand i et Landbrug har faaet indrettet et Pumpe-mejeri, har han samtidig forpagtet Mælken af 1 à 2 Steder.

Til Mejerivæsenets Fremme have virket enkelte private Mejeriasfistenter, saaledes Svendborg Amts landøkonomiske Selskabs forhenværende Assistent Hr. Schrøder, som har havt godt at bestille største Delen af Vinteren.

Af Smør- og Osteudstillinger har der været afholdt tre, nemlig:

A) Den 8de og 9de Februar d. A. i Faaborg af Svendborg Amts landøkonomiske Selskab.

Ved denne udstilledes:

Af sødt Smør:

10 Mærker, hvoraf kun 1 præmieredes.

Af Smør, tilvirket af fyrnet Fløde:

- 1) Fra Mejerier med over 30 Køer:
19 Mærker, hvoraf 3 præmieredes.
- 2) Fra Mejerier med mellem 10 og 30 Køer:
22 Mærker, hvoraf 3 fik Præmie og 1 rosende Dmtale.
- 3) Fra Mejerier med under 10 Køer:
36 Mærker, hvoraf 3 præmieredes.

Det fortjener at bemærkes, at 2den Præmie i denne Afdeling uddeltes til Husmand N. Andersen i Svanninge, som kun har 1 Ko.

Af Ost.

- 1) Skummetmælksoft.
2 Præmier uddeltes, hvoraf 1ste Præmie tilkjendtes Kammerjunker Wind til Sanderumgaard, og for 2 Nummere gaves rosende Dmtale.

2) Andre Oste.

- Sødmælksoft, Gjdammerost, Myseost o. f. v.
3 Præmier uddeltes.

B) Den 14de Februar i Odense, af Høns Stifts patriotiske Selskab, hvor udstillede:

Smør af fyrnet Fløde.

- 1) Fra Gaarde med over 30 Mælk Køer:
38 Udstillere; 4 Præmier uddeltes og 1 rosende Dmtale.
- 2) Fra Gaarde med fra 10 til 30 Mælk Køer:
37 Udstillere; 4 Præmier uddeltes og 3 rosende Dmtale.
- 3) Fra Gaarde med indtil 10 Mælk Køer:
36 Udstillere; 4 Præmier uddeltes.

Smør af sød Fløde.

10 Udstillere.

2 Præmier uddeltes og til 2 rosende Dmtale.

Den ene af disse 2, som fik rosende Dmtale, nemlig Gaardejer Mads Madsens Enke i Hjelmerup, blev tillige tilkjendt en Extrapræmie, som af et anonymt Medlem af det

patriotiske Selskab var udsat for den af de Præmierede eller af dem, som havde faaet rosende Dmtale, med 10 til 20 Røer, hvis Mælkeri og Avlsdrift i det Hele maa ansees for bedst stikket til at afgive et folgeværdigt Exempel.

Oste.

36 Udstillere.

- 1) Skummetmælksost af 12 à 24 Timer gammel Mælk:
 - a) Uden Tilsætning af Kjørnemælk:
 - 2 Præmier uddeltes.
 - b) Med Tilsætning af Kjørnemælk:
 - 1 Præmie uddeltes.
- 2) Almindelig Skummetmælksost:
 - 2 Præmier og 1 rosende Dmtale uddeltes.

C) En Smørudstilling den 9de Marts i Middelfart, foranstaltet af Vends, Baag og Skovby Herreders Landboforening.

- 1) Mejerier med fra 5 til 20 Røer.

I denne Klasse uddeltes 4 Præmier og tilkjendtes rosende Dmtale til 3.

- 2) Mejerier med indtil 5 Røer.

2 Præmier uddeltes.

Udstillingen i Middelfart omfattede ikke Smør fra større Gaarde og heller ikke Ost. Ved alle tre Udstillinger blev der holdt Foredrag, i Odense af Hr. Professor Segelcke, eller Diskussionsmøder, som ved Middelfartudstillingen indledes af Hr. Grosserer Mægaard fra Odense.

Salget af Smørret skeer i Regelen til fast Pris, enten fra 1ste November til 1ste Maj eller fra Novbr. til Novbr. Ved Salg for hele Aaret variere de Priser, hvortil der er solgt, mellem 114 og 122 Kr. pr. 100 Pd. for de større Mejeriers Bedkommende. De bedre af de mindre Mejerier have solgt for en Del til 100 à 114 Kr. pr. 100 Pd. Det bliver mere og mere almindeligt, at de større Gaarde sælge alt det Smør, de producere, og købe til deres eget Forbrug

fra de mindre Mejerier. Hvor der paa Grund heraf er afsluttet fast Afford for hele Aaret, er Prisen indtil 1 Kr. pr. Pd. fra de bedre Gaardmandsmejerier. Almindeligt Gaardmands- og Husmandsmør, saaledes som det nu i Regelen produceres, har slet ikke kunnet sælges til fast Pris og har en lang Tid af Vinteren og Forsommeren kun kostet mellem 70 og 80 Ore pr. Pd. De Gaardmand eller Husmænd, som bo saa nær ved Odense, at de kunne møde med deres Varer i denne By, opnaa dog højere Priser.

Mejeripiger er det meget vanskeligt at skaffe paa de større Gaarde i et tilstrækkeligt Antal selv til høj Løn, og Mangelen af disse kan let blive en alvorlig Fare for de større Mejeriers Eksistens. Der har været budt indtil 100 Kroner for Sommerhalvaaret, og i mange Mejerier manglede d. 1ste Maj d. A. indtil Halvparten af de nødvendige Mælkpiger.

Lyffensfæde, d. 31te Maj 1876.

H. Schroll.

Fra det nordvestlige Jylland.

Mejeridriften i Thy kan i denne Vinter siges at være gaaet fremad i samme Grad som i de nærmest foregaaende Aar og optages stedse paa et større Antal Gaarde navnlig Bøndergaarde baade større og mindre. Nødvendigheden af rigelig Ernæring er vel for lange siden erkjendt af de Landmænd, der lede deres Drift med Iver og Interesse, og dette indsees nu mere af Landmændene i Almindelighed, hvorom den aftagende Kornudførsel og tiltagende Indførsel af Kraftfoderstoffer noksom vidne. Det maa dog vistnok for den forløbne Vinters Vedkommende indrømmes, at sidste Aars Høst

var middelmaadig paa flere Steder, og da Besætningerne ofte ere store i Forhold til de respektive Ejendomme, gjøres et større Indkjøb af Foderstoffer nødvendig. Men dette bedre Foder anvendes nu mere paa Malkeskvæg i Stedet for som tidligere til Studehold, hvor da Køernes Vinternæring var ringe, fordi man fortrinsvis benyttede sig af Sommergræsningen for Smørtilvirkning, der ikke naaede synderlig videre end til Husholdningsbrug og var i Almindelighed heller ikke skiftet til Export, naar undtages fra ganske enkelte virkelige Mejerigaarde.

Udforselen af magre Stude er i dette Foraar aftaget om ikke just i betydelig saa dog i mærkelig Grad, og om denne Drift end kan siges tildels at blive afløst af Fedning, der ofte lykkes godt ikke alene med Halvblodsdyr, frembragt ved Krydsning med Korthorn, men og med velopdrættede Dyr af Egnens egen Stamme, saa er det dog Udvikling af Malkeskvæg, man særlig har for Øie; vel træffer man fedede Dyr i Købesætningerne, men det er da som oftest Køer, der af en eller anden Grund ere uskiftede til Mejeribrug, og deres Tal er forholdsvis stort, grundet paa, at Egnens Kvægstamme ikke er udpræget i nogen bestemt Retning, saa det som oftest er et Spørgsmaal, om de unge Dyr, hvormed Besætningerne rekrutteres, ville staa deres Prøve som Malkedyr. Der maa her lægges Mærke til, at da det mest er paa de mindre Ejendomme, der drives Mejeri, saa bliver derved det egentlige Koantal, som holdes paa det samlede Areal, fordelt paa mange Ejere, hvoraf kun saa kunne ventes at være i Besiddelse af nogen videre Kjendskab til virkelig Opdræt og Udvikling af en bestemt Race, og selv dermed er et saadant Arbejde jo altid tilige et Tidsspørgsmaal.

Mejeridriften bliver under saadanne Forhold let mindre lønnende selv ved en hensigtsmæssig Ernæring, en heldigere Rælvningstid og hvad andet der kan gjøres for at forsøge Udbyttet.

Men desuagtet kan Mejeridriften heri Egnen for den forløbne Vinters Bedkommende nok siges at have været for-

holdsvis lønnende. For det første har den ikke lidt af de for denne Drift almindelige Ulemper med Hensyn til Køernes Sundhedstilstand, idet Kastningstilfælde, Brystsyge osv. have været Sjeldenheder, maaske paa Grund af Racens lidet udviklede Malkeevne, men rimeligvis dog ogsaa for en Del begrundet paa, at det saa at sige udelukkende er Egnens hjemlige Stamme, der benyttes.

Fodringen har, som før nævnt, været rigelig og paa flere Steder maaske altfor rigelig; der kan træffes Besætninger, som fortære 12—14 Pd. Kraftfoder daglig pr. Individ, men forøvrigt kan en 8—9 Pd. nok siges at have været almindelig, lidt mere eller mindre, eftersom der har været Hø til Raadighed. Af vore almindelige Kornsorter have Havre og Byg været almindelig brugte, i noget forskjelligt Blandingsforhold, hvor Havren oftest har været overvejende; Rugen har, skjøndt den kun daarlig egner sig for Malkeskæg, dog været brugt paa Grund af dens lave Pris. Urter dyrkes mindre og ere ikke almindelige i Foderblandingerne. Rodfrugter ere saa at sige Undtagelser, idet Dyrkningen af disse billige og vigtige Foderremner staaer saa langt tilbage, at det for Mejeridriften i sin Helhed er saa godt som uden Betydning; kun ganske enkelte Landmænd befatte sig dermed. Kunkelroen møder en uoverstigelig Hindring i de klimatiste Forhold; Kaalrabi og Turnips maa bruges med største Forsigtighed til Malkeskæg; der anvendes kun lidt Gulerødder og Kaal, navnlig Hvidkaal, især i den første Del af Foderperioden for at lempe Overgangen, men dog allsammen enkeltvis.

Af indførte Foderstoffer har Rapskage været almindelig brugt og er næsten betragtet som uundværlig for Smørtilværelsen. Palmekage bruges ogsaa temmelig meget og har viist samme usikre Indflydelse paa Mælken som tidligere, idet det snart er Mælkens Beskaffenhed, snart dens Mængde, som dette Foderstof synes at paavirke. Klid har ogsaa været brugt i temmelig stort Omfang, men Maltspirer, Majsmel og lignende ere næppe kjendte heri Egnen.

Røerne kunne vel i Almindelighed siges at have malket ret godt, men Mælkeudbyttet har dog været meget forskjelligt, ligesom der ogsaa har viist sig temmelig stor Variation, naar man betragter Smørudbyttet i Forhold til Mælken, selv om man maa indrømme, at en Drift som Mejeridriften, der er paa-virket fra saa mange Sider, nødvendigvis maa give forskjellige Resultater.

Bandmejerier ere her temmelig almindelige især paa Bøndergaardene, ja selv hos Husmænd, og der anlægges stadig nye, uagtet det næppe kan skjules, at der til Tider, navnlig i Vintertiden, medgaaer et Par Pund Mælk mere til hvert Pund Smør, end hvor man bruger Bøtter, der forøvrigt mere og mere afløses af Blikfade. Som Gjennemsnit kan Mælkeforbruget til hvert Pund Smør ansættes til 28—31 Pd., men det maa med det samme erindres, at Svingningerne til begge Sider ere paafaldende store.

Med Hensyn til Smørrets Kvalitet er et betydeligt Fremstridt at spore, der for en større Del maa tilskrives den almindelige Benyttelse af Mejeriassistenter, som her har fundet Sted nu i flere Aar. Ved Mælkens Behandling maa her jo være et lignende Forhold tilstede som det, der er omtalt ved Besætningernes Behandling, idet det samlede Kvantum, der udføres fra Eggen, bliver tilberedt af et forholdsvis stort Antal Personer, hvoraf kun en mindre Del have gennemgaaet noget egentligt Kursus i Faget, medens de fleste arbejde sig frem leilighedsvis, og skjøndt der for disses Bedkommende ikke kan være Tale om synderlig Erfaring, kan der dog leveres jævngode Produkter, hvor der arbejdes med virkelig Eyst og Omhu.

De Priser, der opnaaes for fyrnet Smør fra Bøndergaardene, ja selv fra smaa Besætninger paa 6—8 Køer, ere ogsaa tilfredsstillende, og den gamle store Forskjel paa Herregaards- og Bøndersmør forsvinder mere og mere. Flere Producenter have i Løbet af Vinteren sendt deres Smør direkte til England og siges at have staaet sig derved.

Af Smør, kjærnet af sød Fløde, er her i Vinter tilvirket en Del, der vel sjelden er naaet i 1ste Klasse, undtagen fra enkelte større Mejerier. Udbyttet deraf har vistnok i den sidste Del af Vinteren været mindre tilfredsstillende, da man endnu ikke har begyndt at bruge Is af nogen Betydning, men Fordeleene derved ere ikke ukjendte, og det kan antages, at Isen til næste Aar vil komme til at spille samme Rolle her som alt er Tilfældet andre Steder i Landet.

Tilsted i Maj 1876.

Seegaard.
